

Nr 298.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare statsgaranti för exportkredit; given Stockholms slott den 6 juni 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Herman Eriksson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 juni 1941.

Närvarande:

Statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för utrikesdepartementet och chefen för finansdepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson:

I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition den 17 mars 1933, nr 245, framställda förslag medgav samma års riksdag, att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av dåvarande chefen för handelsdepartementet till statsrådsprotokollet över handelsärenden för nämnda dag anförts och med iakttagande av de synpunkter, vilka av särskilda utskottet i dess utlåtande nr 4 framhållits, samt enligt de närmare bestämmelser, som kunde bliva av Kungl. Maj:t meddelade, svenska staten finge under tiden till och med utgången av budgetåret 1933/34 till belopp av högst 75 miljoner kronor iklä-

das betalningsansvar för exportkrediter för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske. Vidare beslöt riksdagen, att de premier, som enligt vad i utskottets utlåtande anförts borde erläggas, skulle överföras till en av riksgäldskontoret förvalttad fond, från vilken skulle täckas såväl de förluster, som kunde uppkomma å ifrågavarande verksamhet, som ock administrationskostnader för det organ, som jämlikt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande kunde komma att inrättas för verksamhetens handhavande.

Genom förordning den 26 juni 1933 (nr 429) meddelade Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens direktiv föreskrifter angående statsgaranti för exportkredit m. m., därvid bland annat stadgades, att prövning och avgörande av frågor om dylik garanti skulle ankomma på en av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, exportkreditnämnden. Instruktion för denna nämnd utfärdades samma dag (nr 430).

Efter förslag av Kungl. Maj:t (propositioner: 1934 nr 256; 1935 nr 169; 1936 nr 263; 1937 nr 83 och 1938 nr 83) lämnade sedermera 1934—1938 års riksdagar fortsatta bemyndiganden för beviljande av statlig exportkreditgaranti under budgetåren 1934/35—1938/39 på i huvudsak oförändrade villkor, dock att sammanlagda garantibeloppet ej fick överstiga 35 miljoner kronor.

I samband med vissa andra åtgärder till den svenska exportens främjande föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 17 februari 1939, nr 117, viss utvidgning av den statliga exportkreditgarantiverksamheten. Med bifall till detta förslag medgav 1939 års lagtima riksdag enligt dess skrivelse nr 214, att svenska staten finge, i huvudsaklig överensstämmelse med av dåvarande chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för sistnämnda dag angivna riktlinjer, under tiden till och med utgången av budgetåret 1941/42 iklädas exportkreditgaranti till belopp av högst 60 miljoner kronor, däri inberäknade de belopp, vartill garantier beviljats eller kunde komma att före utgången av budgetåret 1938/39 beviljas.

Genom kungörelse den 26 maj 1939 (nr 214) utfärdade Kungl. Maj:t i anslutning till riksdagens beslut nya bestämmelser angående statsgaranti för exportkredit.

Enligt de sålunda meddelade bestämmelserna, vilka alltjämt gälla, äger exportkreditnämnden att, till den svenska exportens främjande, bevilja statsgaranti för den kredit, som av exportör lämnas vid försäljning till utlandet av inhemska alster av industri, jordbruk eller fiske. I särskilda fall kan statsgaranti även beviljas för entreprenadarbeten, som utföras i utlandet, i förening med industrileveranser ävensom för till utlandet levererade alster av svensk teknisk konsulterande verksamhet, särskilt då dylik verksamhet kan bli av betydelse för svensk export. Statsgarantin må högst avse, att ett belopp uppgående till 75 procent eller, i fråga om alster av jordbruk eller fiske eller beträffande gatsten eller kantsten, 85 procent av den av exportören lämnade krediten kommer att inflyta, eller ock att, där slutlig förlust å krediten uppstår, av sådan förlust ej mer än 25 procent eller, i fråga om alster av

jordbruk eller fiske eller beträffande gatsten eller kantsten, 15 procent skall drabba exportören eller kreditgivaren. Garantin kan avse utebliven betalning av två huvudorsaker, nämligen dels i anledning av köparens insolvens, dels ock på grund av hinder för säljaren att erhålla betalning till följd av allmänt moratorium, valutaspärr eller liknande statliga åtgärder utomlands. För beviljad garanti skall den, som erhåller garantin, erlægga en premie, avpassad med hänsyn till olika inverkan omständigheter, såsom kredittidens längd, förhållandena i importlandet, andra förefintliga riskmoment och varans art. Premien skall så beräknas, att den innefattar bidrag till täckande av administrationskostnaderna för exportkreditnämnden.

I skrivelse den 5 juni 1941 har nu *exportkreditnämnden* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens bemyndigande till en förhöjning av det för gällande exportkreditgarantier fastställda högsta beloppet med 40 miljoner kronor eller från 60 till 100 miljoner kronor. Till stöd för sin framställning anför nämnden följande:

Det sammanlagda beloppet av utställda garantier utgjorde den 31 maj 1941 i avrundat tal 36 miljoner kronor. I nämnda belopp inginge garantier, beviljade i anslutning till handelsavtalen med Finland, med närmare 18 miljoner kronor. Sistämnda siffra kunde successivt öka till omkring 37 miljoner kronor. Normalt torde beloppet av övriga garantier kunna beräknas bliva förhållandevis konstant, vadan det sammanlagda högsta garantibeloppet under innevarande år skulle kunna angivas till omkring 55 miljoner kronor. Lades härtill beloppet av nämndens utgifter för skaderegleringar per den 31 maj 1941 — vilka hittills samtliga täckts genom premieinkomster — 1.7 miljoner kronor, skulle garantisumman komma att belöpa sig till omkring 57 miljoner kronor. Härvid borde uppmärksammas, att garantiförbindelserna i följd av de svensk-finska handelsavtalen måst givas en mycket lång löptid, varigenom under den närmaste tiden en förhållandevis betydande andel av det nu fastställda högsta garantibeloppet bundes. Exportkreditnämnden hade dock ansett sig berättigad räkna med en marginal för eventuella nya anspråk å lägst 5 miljoner kronor.

Då det emellertid med hänsyn till rådande förhållanden syntes ovisst, huruvida möjligen uppkommande ytterligare anspråk kunde tillgodoses inom ramen av det hittills fastställda högsta garantibeloppet, hölle exportkreditnämnden för nödvändigt, att nämnda belopp ökades. Att angiva den behöfliga höjningens storlek vore givetvis ej möjligt. Nämnden skulle emellertid vilja föreslå, att beloppet bestämdes till 100 miljoner kronor.

På sätt exportkreditnämnden framhållit, uppgår det sammanlagda beloppet av utställda exportkreditgarantier för närvarande till omkring 36 miljoner kronor. Ehuru sålunda hittills av det belopp, 60 miljoner kronor, till vilket exportkreditgaranti sammanlagt högst må beviljas, tagits i anspråk allenast något mer än hälften, torde det med hänsyn till förhandenvarande omständigheter få anses osäkert, huruvida det återstående beloppet förslår för tillgodoseende av exportkreditbehovet under den tid, som kan komma att förflyta innan riksdagen ånyo samlas. Försiktigheten torde därför bjuda, att exportkreditnämndens förslag, att av riksdagen nu utverkas medgivande till viss ökning av det totala maximibeloppet för exportkreditgaranti bifalles.

*Departements-
chefen.*

Mot storleken av det belopp, nämnden härutinnan förordat, har jag ej något att erinra. Någon ändring i principerna för hittillsvarande garantigivning ifrågasättes ej.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att svenska staten må, i huvudsaklig överensstämmelse med för närvarande gällande bestämmelser, under tiden till och med utgången av budgetåret 1941/42 till ett belopp av högst 100 miljoner kronor — däri inräknade de belopp, var till garantier beviljats eller kunna komma att före utgången av budgetåret 1940/41 beviljas — iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen

Ur protokollet:

Sven Forsberg.